

Til Universitetsstyret
Fra Universitetsdirektøren

Sakstype: Orienteringssak

Møtesaksnr.: O-sak 1

Møtenr.: 7/2013

Møtedato: 26. november 2013

Notatdato: 14. november 2013

Arkivsaksnr.:

Saksbehandler: Forskningsadministrativ avdeling/Anita Wold

STATUS FOR GJENNOMFØRINGEN AV HANDLINGSPLANEN FOR INNOVASJON OG INNOVASJONSÅRET 2013

Status for implementering av Handlingsplanen for innovasjon

Handlingsplanen for innovasjon skal gjennomføres i treårsperioden 2013-2015. Fakultetene skal selv velge ut hvilke tiltak de ønsker å gjennomføre for at de skal nå målene i Strategi 2020. Det er naturlig nok stor variasjon med hvordan fakultetene gjennomfører Handlingsplanen. Virksomhetsrapporten for 2. tertial 2013 oppsummerer status for fakultetenes gjennomføring av handlingsplanen midt i innovasjonsåret, også gjengitt nedenfor.

Det er også avsatt noen midler som skulle brukes på felles tiltak, og disse er kommet godt i gang:

- Stipendmidler til ph.d.-kandidater som har kommersialiseringsprosjekt hos Inven2
 - Fem stipender er tildelt
- Medieskurs for forskere.
 - Pilot blir gjennomført i desember
- En kort film om innovasjon hos UiO
 - Filmen blir ferdig i slutten av desember
- Generisk kursportefølje for Ph.d.-utdanningen i innovasjon og entreprenørskap
 - Pilot blir gjennomført i desember
- Kurs i immaterielle rettigheter for studenter
 - Planlegges gjennomført våren 2014

Rektoratet har vedtatt at følgende tiltak ikke blir gjennomført:

- Pilotprosjekt med utvidet professor II rettet mot innovasjon
 - Heller enn å utvide med flere stillingskategorier bør eksisterende professor II-ordning benyttes
- Nedsette en internasjonal evalueringskomite til å evaluere innovasjonsmiljøene (TIK, SFE osv.)
 - Fagmiljøene har allerede vært igjennom flere evalueringer, og en foreslått evaluering bør evt inngå som en del av en større institusjonsevaluering

Videre arbeid med Handlingsplanen

Handlingsplanen er enkel og lett forståelig og har vært mottatt godt ute i miljøene, og den er ikke minst lett kommuniserbar med miljøer utenfor universitetet selv. For neste år står det følgende milepæler i årsplanen til UiO:

31.06.2014 Fakultetene skal tydeliggjøre hva et utvidet innovasjonsbegrep innebærer og hvordan det skal inkluderes i forskning, studier og formidlingsaktivitet. Konkrete tiltak skal være igangsatt, og det skal foreligge en plan for tiltakene i handlingsplanen som skal gjennomføres de kommende årene.

31.12.2014 Fakultetene har oppdatert kriterier for bedømmelse av kvalifikasjoner ved tilsetting og kompetanseopprykk, slik at innovasjonsaktivitet i vid forstand defineres som meritterende.

Gjennom arbeidet med oppfølgingen av handlingsplanen gjennom dette året er det blitt tydelig at det er noen elementer handlingsplanen ikke har tatt opp i tilstrekkelig grad, og det er følgende:

1. Medisinsk fakultet har påpekt behov for å støtte opp under arbeidet med ikke-patenterbare innovasjoner. Det ser også ut som fakultetene i liten grad har sett på hvordan de kan bidra til innovasjon i offentlig sektor.
 - Det bør settes i gang arbeid med å styrke UiOs arbeid med ikke-patenterbar innovasjon og innovasjon til offentlig sektor
2. Handlingsplanen har i liten grad omtalt hvordan entreprenørskapskulturen kan økes blant studenter. Her er det betydelig potensiale, og burde nok ha hatt sterkere fokus i Handlingsplanen.
 - Det er allerede satt i verk enkelte tiltak på dette området, og arbeidet bør intensiveres.
3. Det er fremdeles utfordringer på feltet habilitet og sidegjøremål knyttet til forskningssamarbeid. UiO har de siste årene, senest november 2013, brukt store interne og eksterne ressurser på å avklare om samarbeid med aksjeselskaper, hvor UiOs forskere har betydelige eierposter, vil bli gjenstand for kritikk hvis forholdet blir vurdert av f.eks. Riksrevisjonen. UiO tilnærming til sakene har vært ad hoc-orientert.
 - Det bør vurderes å etablere en ordning internt ved UiO hvor denne typen samarbeid alltid vurderes *før* søknader sendes til eksterne finansieringskilder som Forskningsrådet og EU, og ikke som i dag når positivt svar kommer tilbake til UiO. For eksempel stanser amerikanske universiteter søknader som har samarbeid med virksomheter hvor forskeren har eierinteresser og eierandelen overstiger en viss grense. Dette bør avklares for framtiden på UiO.

Oversikt over arrangementer i innovasjonsåret 2013

- 13. desember: **Workshop om innovasjon fra livsvitenskap, medisin og sykehus.** Arrangør TIK-senteret.
- 4. og 5. desember: Generiske **doktorgradskurs med temaet «How to make an impact with your research?»**. Et samarbeid mellom UiO og Build2Grow-programmet i Forskningsparken.

- 22. november: **Realfagsdagen** ved Matnat-fakultet med fokus på innovasjon og entreprenørskap
- 17. oktober: **Cutting Edge 2013**. Konferansen presenterte ledende forskning som er relevant for næringslivet, og innovasjoner fra UiO, Inven2 og Forskningsparken. 300 deltakere fra næringsliv, grundere, universitet og virkemiddelapparat.
- 30. september: Europeisk essaykonkurranse om **studentessaykonkurranse om innovasjon**. Arrangeres av TIK-senteret ved SV-fakultetet. Pris 4000 Euro.
- 27. september: Studentorganisasjonen Start UiO arrangerer **Idedugnaden**. Under idedugnaden presenteres ideer for et panel og publikum. Målet er å skape en kultur for ideskaping ved UiO.
- 2. september: **Utdeling av UiOs innovasjonspris** til *Jørn Braa, Kristin Braa og Sundeep Sahay* ved Institutt for informatikk for å ha utviklet verdens beste helseinformasjonssystem
- 14. mai: Seminar med tema «**The Universities Global Social Responsibility**»
- 12. april: Innkjøpsseksjonen arrangerte leverandørdag med fokus på innovasjon
- 26. april: Start UiO arrangerer **Regional finale i Venture Cup**
- 20. april: **Universitetsfestivalen hadde innovasjon som hovedtema**
- Februar: **Innovasjon tema på ledelsessamlingen** ved UiO
- Februar/mars: «**Rektors utfordring**» i samarbeid med Oslo kommune. Innovasjonskonkurranse hvor studentene skal konkurrere om foreslå de beste ideene for å løse Oslo kommunes største utfordringer: avfallshåndtering, luftforurensing og miljøvennlig transport. Vinnerne fikk en pengepris tilsvarende ett semesters studielån. Konkurransen var veldig vellykket, og vil bli arrangert våren 2014 med temaet helse- og velferdsteknologi.

Virksomhetsrapport 2. tertial 2013

Inven2s tall for 2012 og foreløpige tall for 2013 viser at UiOs ansatte leverer flere ideer og kommersialiserer mer enn ansatte ved de andre universitetene i Norge. Det avtegner seg med andre ord et positivt bilde for UiOs direkte bidrag til innovasjon. Som nevnt er det store forskjeller mellom fakultetene, og her er en oppsummering av de viktigste satsingsområdene til de mest relevante fakultetene:

- Det medisinske fakultet ønsker å videreutvikle samarbeidet med Inven2 om kommersialisering. Kunnskap om kommersialisering skal være en del av den obligatoriske kursdelen ved forskerutdanningen og forskerlinjen. Fakultetet planlegger å gjøre innovasjon meritterende for de ansatte. Fakultetet vil også lage planer for hvilke tiltak som skal gjennomføres for ikke-patenterbar innovasjon. Ved Institutt for medisinske basalfag legges det til rette for etablering av mindre oppstartsbedrifter innenfor instituttets arealer.
- Det matematisk-naturvitenskaplige fakultet vil styrke forståelsen for realfagenes samfunnsmessige betydning og profilere virksomheten ved fakultetet. Dette vil de gjøre ved å lage en kommunikasjonsstrategi der synliggjøring av fakultetets innovasjonsaktivitet vil bli en viktig del. Fakultetet skal revidere studieprogrammene og vil her styrke og videreutvikle integrasjonen av innovasjon og entreprenørskap i bachelor, master og forskerutdanningen.

Fakultetet har startet et arbeid for å utvikle strategisk innovasjonssamarbeid med utvalgte store bedrifter.

- Det humanistiske fakultetet har fokusert på å styrke arbeidslivsrelevans og samfunnskontakt. Fakultetet utvikler en tverrfaglig 40-studiepoenggruppe der man vektlegger entreprenørskap og arbeidslivsrelevante ferdigheter til bachelorstudenter. Det satses også på å etablere langsiktige samarbeid med eksterne aktører. Gjennom nye stillingsbeskrivelser har fakultetet gitt instituttlederne tydeligere ansvar for eksternt samarbeid og formidling.
- Det samfunnsvitenskapelige fakultetet vil stimulere til forskning og undervisning om innovasjon ved Senter for teknologi, innovasjon og kultur (TIK-senteret).
- Det odontologiske fakultet har styrket studieprogrammenes kobling til forskning og innovasjon ved at innovasjon blitt en obligatorisk del av mastergrads-studiet. Introduksjon til forskning og innovasjon er blitt en del av organiserte forberedelsen til mastergradsoppgaven. Fakultetet vil intensivere samarbeidet med næringslivet og tannhelsetjenesten.

Gunn-Elin Aa. Bjørneboe
universitetsdirektør

Ingrid Sogner
fungerende forskningsdirektør

Vedlegg: Handlingsplan for innovasjon 2013-2015

Handlingsplan for innovasjon 2013-2015

Innovasjon
UiO • Universitetet i Oslo

• UiO – et innovativt kraftsenter

I Strategi 2020 – UIOs tiårsplan – er ambisjonen at UIO skal bli et internasjonalt toppuniversitet – hvor forskning, utdanning, formidling og innovasjon skal virke sammen på sitt beste.

Universitetet skal være et faglig kraftsenter som bidrar med ny viten og som utvikler samfunnets og individenes evne til å stille gode spørsmål og finne holdbare svar. Universitetet legger grunnlaget for formyelse av samfunnet gjennom ny kunnskap. Helt sentralt i universitetets virksomhet står det kunnskapsøkende, innsiktstulle og kreative menneske.

Verden står overfor en rekke utfordringer som klimaendringer, energitilgang, aldrende befolkning, migrasjon, helse, fattigdom og bærekraftig utvikling. Utfordringene er både globale og nasjonale på samme tid, og leder til spørsmål som: Hvordan skape verdier på bærekraftig vis? Hvordan styrke og bevare vår velferd, samtidig som vi tar medansvar for global utvikling? Euro-peisk og norsk forskningspolitikk legger vekt på behovet for forskningsbasert kunnskap for å finne holdbare løsninger på samfunnsutfordringene. Norge skiller seg fra andre OECD-land ved å ha en økonomi basert på naturressuser og en stor offentlig sektor. Handlingsplanen tar utgangspunkt i hvordan universitetet kan bidra til innovasjon i denne konteksten – innovasjon på norsk.

Forskning, kompetanse og innovasjon er tre sentrale drivere i kunnskapssamfunnet. For at forskningsbasert kunnskap skal komme til anvendelse krever det et bedre samspill mellom forskning, utdanning og innovasjon.

Et av målene i Strategi 2020 er "å være et samfunnsengasjert universitet som gjennom aktiv dialog og samarbeid skal bidra til at forskningsbasert kunnskap kommer til anvendelse for å møte det 21. århundrets store samfunnsutfordringer" (Mål 3)

UIO skal styrke innsatsen for å bidra til innovasjon og kunnskapsoverføring (strategi 16), og det legges vekt på at dialogen med samfunnet skal styrkes gjennom tettere samarbeid med institutter, offentlige og private virksomheter (strategi 13), samt myndigheter og næringsliv i regionen (strategi 15).

Universitets- og høyskoleloven slår fast at institusjonene skal «bidra til innovasjon og verdiskapning basert på resultater fra forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid». Denne handlingsplanen er basert på en bred forståelse av hvordan forskningsintensive universiteter bidrar til innovasjon.

UIO medvirker til innovasjon direkte gjennom kommersialisering av forskningsresultater fra ansatte og studenter og gjennom samarbeid med eksisterende virksomheter, offentlige så vel som private. Det mest betydelig bidraget til innovasjon skjer imidlertid indirekte gjennom utdanning av kandidater, nyskapende forskning og gjennom utveksling av kunnskap med næringsliv, organisasjoner og offentlig sektor.

Handlingsplanen presenterer tiltak for å styrke UIOs bidrag til innovasjon innenfor fire innsatsområder:

- ledelse og personalpolitikk
- utdanning
- kunnskaputveksling med eksterne aktører
- synliggjøre UIO som et innovativt universitet

Tiltakene skal inngå som en del av UIOs årsplan for perioden 2013 til 2015

Detall fra Bård Breiviks skulptur "Fraktaler" ved den nye informatikkbygningen, Ole-Johan Dahls hus, på Blindern.
© Bård Breivik/Bono. Foto: UIO/Anders Lien.

● ● Hva er innovasjon?

Innovasjoner er nye eller vesentlig forbedrede varer, tjenester, prosesser, organisasjonsformer eller markedsføringsmodeller som tas i bruk for å oppnå samfunnsnytte, herunder verdiskaping.*

Universitetets bidrag til innovasjon kan ta mange former. Kommersialisering av forsknings- og arbeidsresultater, som kan komme til nytte som legemidler, nye teknologier eller annet er et eksempel. Et annet eksempel er forskere som gir råd til offentlige og private virksomheter

som fører til at virksomhetene gjør ting på en annen måte eller setter i gang nye aktiviteter. Mens andre samarbeider med offentlige etater eller næringslivet om å utvikle, teste og forbedre produkter og tjenester i et samspill som gir både faglige utfordringer og nytteverdi.

Allt dette er eksempler på hvordan universiteter kan bidra til innovasjon. Universitetet i Oslo legger følgende definisjon av innovasjon:

Innovasjoner er nye eller vesentlig forbedrede varer, tjenester, prosesser, organisasjonsformer eller markedsføringsmodeller som tas i bruk for å oppnå samfunnsnytte, herunder verdiskaping.*

Definisjonen omfatter ikke bare bidrag som sikrer økonomisk vekst og konkurranseevne, men også bidrag for å

oppnå samfunnsnytte, som utvikling av offentlig sektor og ideelle organisasjoner.

HVORDAN BIDRAR UIO TIL INNOVASJON?

- Studenter eller ansatte etablerer nye bedrifter gjennom utvikling av produkter og tjenester
- Forbedrer eksisterende produkter, tjenester, prosesser og organisasjonsmodeller i samarbeid med næringsliv, organisasjoner og offentlig sektor
- Utdanner dyktige kandidater med relevant kompetanse og innsikt til næringsliv, organisasjoner og offentlig sektor
- Tilbyr forskningsbasert kunnskap til politikere og offentlig forvaltning
- Tiltrekker bedrifter og investeringer til regionen gjennom å tilby attraktiv kompetanse

Innovasjon deles ofte inn i to typer: en gradvis forbedring og endring av det eksisterende (inkrementell innovasjon), og omfattende endringer som fører et utviklingsforløp i en helt annen retning

(radikal innovasjon). Ofte skjer det gjennom samarbeid, som kan ta mange former – fra forskningssamarbeid med næringsliv - til det å skape intellektuelle møteplasser. Dette krever dialog med andre aktører som myndigheter, universiteter, organisasjoner, entreprenører og næringsliv.

Universitetets kjerneverdier, som akademisk frihet, forskningsbasert undervisning, kultivering av kritisk dialog og refleksjon, og iboende driv etter kontinuerlig forbedring, ligger til grunn når UIO skal forsterke innsatsen for innovasjon. Kjerneverdiene eksemplifiserer universitetets distinkte rolle og bidrag som ikke kan erstattes av andre aktører i innovasjonssystemet.

Vitenskapsbutikken
Vitenskapsbutikken formidler prosjekter mellom norsk arbeidsliv og masterstudenter ved HF, SV og UV. Gjennom prosjektsamarbeid får oppdragsgiver tilgang til teoretisk kunnskap som studentene har tilegnet seg gjennom studiene. Prosjektsamarbeidet gir studentene innblikk i arbeidslivet etter studiene.

Gründerkolen
Studieprogrammet gir 30 studiepoeng for studenter som ønsker å lære mer om forretningsutvikling, og oppleve dette på nært hold i noen av verdens beste innovasjonsmiljøer. Studiet inkluderer tre måneder praksis i San Fransisco, Boston, Houston, Cape Town, og/eller Singapore. Det kan også kombineres med studieoppløp på masternivå fra alle lagfelt. Gründerkolen tilbys av Senter for Entreprenørskap

Forskningsparken i Oslo
Forskningsparken tilbyr et godt miljø for bedrifter i oppstarts- og vekstfasen og fungerer som et bindeledd mellom forskningsmiljøene og studentene på UIO og i næringslivet. Gjennom inkubatoren Startuplab tilbyr Forskningsparken praktisk bistand til gründere og studenter som ønsker å etablere egen virksomhet. UIO er største eier i Forskningsparken.

* Basert på OECDs innovasjonsdefinisjon i Oslo-Manualen, Oslo Manual – Guidelines for Collecting and Interpreting Innovation Data, 3rd Edition 2005

Integrering av innovasjon ved UiO?

Innovasjon er en del av UiOs kjernevirksomhet, og integreres i utdanning, forskning og formidling.

I henhold til ideen om kunnskapstrianglet er det behov for en tettere sammenkobling mellom utdanning, forskning og innovasjon for å kunne bidra optimalt. Innovasjon må også sees i sammenheng med internasjonaliseringsarbeidet.

Samarbeid med ledende forsknings- og studiemiljøer internasjonalt er en forutsetning for å kunne utvikle fremragende kompetanse. For å bidra til kunnskapsbasert verdiskaping i Norge er det sentralt at forskningsmiljøene og studentene kan hente kunnskap, resultater og teknologi utviklet i resten av verden og omsette dette til anvendbar kunnskap for næringsliv.

UTDANNING

UiO bidrar til innovasjon i samfunnet gjennom å utdanne faglig sterke kandidater til næringsliv, offentlig forvaltning, organisasjoner og forskning.

I det norske kvalifikasjonsrammeverket for høyere utdanning, som er en beskrivelse av det norske utdanningssystemet, heter det at kandidatene på bachelor nivå skal kjenne til nytenkning og innovasjonsprosesser, kandidatene

på masternivå skal kunne bidra til nytenkning og i innovasjonsprosesser, og kandidatene på Ph.d nivå skal kunne vurdere behovet for, ta initiativ til og drive innovasjon.

I tillegg til faglig kvalitet skal det legges vekt på studienes relevans for samfunnet. Utvikling og implementering av ny teknologi, nye tjenester eller arbeidsformer krever kontinuerlig oppgradering av kunnskap og kompetanse. UiOs etter- og videreutdanningstilbud er viktig for å sikre arbeidslivet tilførsel av kunnskap og for å møte nye behov i arbeidslivet.

For at kandidatene skal bidra til innovasjon i samfunnet er kvaliteten på utdanning og ferdighetene studentene tilegner seg i løpet av studiene viktig. Studentene tilegner seg solide fagkunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse gjennom forskningsbasert undervisning, deltakelse i forskningsprosjekter, problemløsning og varierte undervisnings- og vurderingsformer. Det er viktig at studenter bevisstgjøres sin kompetanse tidlig i studie løpet, og at det sikres en god overgang til arbeidslivet.

FORSKNING

Bidrag fra forskningsbasert innovasjon er integrert i vår hverdag. Flere av tingene som vi omgir oss med i hverdagen har vært avhengig av grunnforskning. For å få gjennombrudd for radikale innovasjoner er langsiktighet og fremragende forskning viktig. Samtidig vil grunnforskningen ofte ha nytte av at det tas hensyn til samfunnets eller næringslivets behov ved utforming og gjennomføring av prosjekter. Andre former for forskning som leder til innovasjon kan være forskningsprosjekter i samarbeid med næringsliv eller offentlig sektor; oppdrag- og konsulentvirksomhet eller samarbeid om bruk av laboratorier. Finansieringskildene, både de nasjonale og de internasjonale, legger i økende grad foringer på uthysningene og forutsetter samarbeid med næringslivet og potensial for innovasjon i forskningsprosjekter.

Kommersialisering av forsknings- og arbeidsresultater

Gjennom kommersialisering av forsknings- og arbeidsresultater kan forskningsbaserte ideer fra universitet bearbeides til eller bidra til videreutvikling av prosesser, tjenester eller varer som kan selges i et marked, eller det kan etableres nye bedrifter basert på forsknings- og arbeidsresultatene. Kommersialisering av forskningsresultater fra universitet skal sikre at resultatene som utvikles kommer til bredest mulig nytte.

Forsettelse neste side

OLGA: et simuleringstøkket for transport av olje og gass i rørledninger
Utviklingen av simuleringstøkket OLGA for transport av olje og gass i rørledninger. OLGA har gjort det mulig å transportere olje og gass i ledninger på havbunnen over lange avstander. OLGA har i dag 80 - 90 % av verdensmarkedet, med tusenvis av brukere innen alle de store olje- og energisektorene.

Utviklingen har bydd på en rekke utfordringer knyttet til stabilitet, danning av vaskepropper, korrosjon, hydrater, voks og "scale". Det var behov for å utvikle et pålitelig dataverktøy som kunne simulere og predikere flerfase strømming av olje- og gasssystemer, beregne produksjonstrater, trykktall, vaskeinnhold, osv.

Verktøyet ble utviklet ved IFE tidlig på 80-tallet for Statoil. Utviklingen var avhengig av fag som matematikk, mekanikk, fysikk og kjemi. Avdeling for mekanikk ved Matematisk institutt etablerte kurs i flerfasestrømming og utdannet Ph.D-kandidater.

Algeta ASA

Algeta utvikler legemidler. Alpharadin for behandling av langt fremskreden prostatakreft med spredning til skjeletter. Selskapet ble stiftet i 1997 på basis av forskning ved Kjemisk institutt. UiO i samarbeid med relevante grupper på Radiumhospitalet, Utgangspunktet for selskapet var forskningsresultater på bensøkenedre radioaktive forbindelser.

Etiske retningslinjer for oljefondet

Professor i Jus Hans Petter Graver leder komiteen som utarbeider forslaget til etiske retningslinjer for oljefondet. Komiteen ble nedsatt og senere vedtatt av Stortinget. Komiteen bestod også av Professor Janne Haaland Maritany fra Institutt for statsvitenskap.

Emne FRM3040 – utvikling av nye legemidler

Emne for tredjearstudenter ved farmasi. Studiene skal lage legemidler fra ide til produkt. Hensikten er å bringe "virkeligheten" inn i studiene. Det undervises av ansatte med industritraggrunn, representanter fra legemiddelindustrien og Statens legemiddelverk

UIOs ansatte har meldeplikt til Invenz for arbeids- og forskningsresultater med næringsmessig potensial som gjøres i arbeidsforholdet. Invenz forvalter, utvikler og kommersialiserer alle forsknings- og arbeidsresultater med kommersielt potensial. UIO har utarbeidet en politikk for håndtering av immaterielle rettigheter som regulerer de ansattes plikter og rettigheter ved kommersialisering.

Invenz AS

Invenz er UIOs teknologi-overførings-selskap. Invenz forvalter, utvikler og kommersialiserer alle arbeids- og forskningsresultater med kommersielt potensial.

UIO eier Invenz sammen med Oslo Universitetssykehus

Målsætning er at Invenz skal være en ledende aktør på kommersialisering av forskning, både regionalt, nasjonalt og hevde seg internasjonalt. Invenz skal også bidra til å bygge solide næringslivsrelasjoner.

FORMIDLING

I en innovasjonssammenheng benyttes gjerne begrepet kunnskapsutveksling. Begrepet kunnskapsutveksling viser til en toveis kommunikasjon hvor forskningsmiljøene og samfunns- og næringslivsaktører gjensidig tilføres kunnskaper og perspektiver.

Kunnskapsutvekslingen kan foregå gjennom en rekke ulike kanaler. Samhandlingen kan skje gjennom formelle og uformelle kanaler (se boks). Formelle former for utveksling kan være samarbeid om forskningsprosjekter, lisensiering eller nyetableringer. Uformelle former for samarbeid kan være rekruttering, formidling av publikasjoner eller nettverksdeltakelse.

UIO vil bidra til en effektiv kunnskapsutveksling ved å legge til rette for at vitenskapelige artikler tilgjengelig-gjøres Open Access. Målsætningen er at forskningsresultater skal være åpent tilgjengelige for enkeltpersoner, offentlig sektor, næringslivet og det globale forskersamfunnet.

Et annet eksempel er forskere som gir råd til offentlige og private virksomheter som lører til at virksomhetene gjør ting på en annen måte eller setter i gang nye aktiviteter. Mens andre samarbeider med offentlige etater eller næringslivet om å utvikle, teste og forbedre produkter og tjenester i et samspill som gir både faglige utfordringer og nytteverdi.

Alt dette er eksempler på hvordan universiteter kan bidra til innovasjon. Universitetet i Oslo legger følgende definisjon av innovasjon:

Innovasjoner er nye eller vesentlig forbedrede varer, tjenester, prosesser,

organisasjonsformer eller markedsføringsmodeller som tas i bruk for å oppnå samfunnsnytte, herunder verdiskaping.¹⁾

Definisjonen omfatter ikke bare bidrag som sikrer økonomisk vekst og konkurransevonne, men også bidrag for å oppnå samfunnsnytte, som utvikling av offentlig sektor og ideelle organisasjoner.

Universitetets bidrag til innovasjon kan være både være direkte og indirekte. Universitetsbidrag kan være direkte gjennom at oppfinnelser, forskningsresultater eller ideer fra studenter og ansatte blir videreutviklet og tatt i bruk. Mens det indirekte bidraget til innovasjon skjer gjennom at kunnskap og kompetanse fra universitetet blir tatt i bruk av andre aktører i samfunnet.

Innovasjon er både risikofyllt og uforutsigbart, og tar svært ulike former innenfor forskjellige bransjer, sektorer og fagfelt. Fagmiljø på UIO kan bidra på ulike måter til ulike typer innovasjon, og det er nødvendig for de ulike fagmiljøene å utdype hva dette innebærer for sitt fagfelt.

Eksempler på samspilsformer mellom UIO og arbeids- og næringsliv:

UTDANNING:

- Praksisordning for studenter
- Bruk av case fra offentlig og privat sektor i undervisningen
- Masteroppgave på oppdrag fra næringsliv, organisasjoner eller offentlig sektor
- Erter- og videreutdanning

FORSKNING:

- Deltakelse i forskningsprosjekter i samarbeid med næringslivet og offentlig sektor
- Oppdrag og konsultativ virksomhet

KOMMERSIALISERING:

- Lisensiering av oppfinnelser
- Nyetablering av selskap

KUNNSKAPSUTVEKSLING:

- Konferanser og seminarer
- Deltakelse i regjeringsoppnevnte utvalg og Norges offentlige utredninger
- Nettverksaktiviteter (Oslo Cancer Cluster, Nansen Neuroscience, Marellife, Oslo Medtech)
- Forskeres deltakelse i styrearbeid i næringsliv eller offentlig sektor
- Ekstern representasjon i styrer

Detall fra den nye informasjonsbygningen, Ole-Johan Dahls hus, på Blindern. Foto: UIO/Anders Lien.

● Innsatsområder og tiltak

UIOs handlingsplan for innovasjon ble vedtatt av Universitetsstyret juni 2012. Her er tiltakene i handlingsplanen.

LEDELSE OG PERSONALPOLITIKK

UIOs bidrag til innovasjon avhenger av at ansatte er motivert for arbeid som kan føre til innovasjon. De må støttes av ledere med kunnskap om hvordan innovasjon kan styrke fagmiljøer og hva som kan gjøres for å legge forholdene til rette. UIO har flere gode fagmiljøer dedikert til forskning og utdanning innen innovasjon. Disse kan antagelig styrkes gjennom tettere samarbeid. Ledelse og personalpolitikk er svært viktig for å utvikle og fremme en innovasjonskultur og innovasjonsperspektivet som er innarbeidet i Strategi 2020. Dette bør reflekteres i fakultetenes egne strategier, slik at enhetenes evne til å støtte innovasjon styrkes. Tiltak knyttet til incentiver og belønning, prosedyrer ved ansettelse og støtte fra ledelse er viktige.

TILTAK:

1. Integre det utvidede innovasjonsperspektivet i enhetenes virksomhet

- 1.1. Tydeliggjøre hva et utvidet innovasjonsbegrep innebærer for hvert enkelt fakultet og hvordan det skal inkluderes i forskning, studier og formidlingsaktivitet.
Ansvarlig: fakultetene
- 1.2. Oppdatere kriterier for bedømmelse av kvalifikasjoner ved tilsetning og kompetanseoppbygg slik at innovasjonsaktivitet i vid forstand defineres som meritterende på linje med f.eks. faglig ledererfaring og annet som vektlegges i tillegg til faglig kompetanse. Tiltaket ses i sammenheng med tiltak for å styrke merittering ved undervisning. *Ansvarlig: OPA og fakultetene*

2. Foreta en ekstern evaluering av de dedikerte innovasjonsmiljøene ved UIO innen forskning og utdanning

- 2.1. Nedsette en internasjonal evalueringskomité til å evaluere innovasjonsmiljøene.
Ansvarlig: FA sammen med berørte fakulteter

3. Personal- og lønnspolitikken skal stimulere til innovasjon

- 3.1. Harmonisere personal- og lønnspolitikken med gjeldende målsetninger i strategisk plan, og innrettes mot stimulering og belønning også av innovasjonsrelatert innsats. *Ansvarlig: OPA*
- 3.2. Utvikle en tydelig politikk og formalisert stillingsstruktur for forskerstillinger. *Ansvarlig: OPA*
- 3.3. Retningslinjene for forskningsstermin skal synliggjøre at forskningsstermin kan benyttes til produksjon, utveksling og implementering av kunnskap i samarbeid med ulike aktører som myndigheter, organisasjoner, entreprenører, næringsliv.
Ansvarlig: OPA
- 3.4. Innarbeide innovasjonsperspektivet i UIOs program for lederutvikling for fakultetsledere, instituttledere, forskningsledere og lignende tilbud.
Ansvarlig: OPA
- 3.5. Det skal utvikles en modul i innovasjonsledelse tilknyttet forskningslederprogrammet.
Ansvarlig: OPA

UTDANNING

Studiene ved UiO skal utruste studentene med ferdigheter, kunnskap og generell kompetanse som kan bidra til innovasjon i næringsliv, offentlig sektor eller andre verdiskapende virksomheter, lokalt som globalt. Studentene ved UiO skal bevisstgjøres egen kompetanse tidlig i studieopøst og gjøres trygge på egen faglig styrke, evne til refleksjon og nytenkning. En systematisk og tett dialog med arbeidslivet i forbindelse med evaluering og utvikling av studieprogrammene er et viktig tiltak for å styrke studieprogrammene. En velfungerende alumniorientering vil legge til rette for nettverksbygging og mer kunnskapsoverføring mellom UiO og arbeids- og næringslivet. Tiltakene under fokuserer på hvordan UiO i større grad kan integrere et innovasjons- og nyskapsperspektiv i de ulike nivåene i utdanningen.

TILTAK:

4. Integre innovasjon i studieprogrammene i bachelor- og masterutdanningen

- 4.1. Undervisningen skal gi studentene kjennskap til hvordan fagområdet har bidratt til innovasjon i samfunnet. *Ansvarlig: fakultetene*
- 4.2. Styrke studieprogrammernes kobling til forskning og innovasjon, der det er relevant. *Ansvarlig: fakultetene*
- 4.3. Tilby praksisnære vurderingsformer. *Ansvarlig: fakultetene*
- 4.4. Melde inn eksempler på innovasjon i undervisningen til idébanken for undervisning og læring. *Ansvarlig: STA og fakultetene*
- 4.5. UiO skal ha studiemarbeid med universiteter i utlandet som bidrar til at våre studenter har den språklige og kulturelle kompetansen næringsliv og offentlig sektor etterspør. *Ansvarlig: STA og fakultetene*
- 4.6. Vurdere hvordan immaterielle rettigheter og kommerisialisering kan ivaretaes for relevante studieprogrammer. *Ansvarlig: STA og fakultetene*

KUNNSKAPSUTVEKSLING MED EKSTERNE AKTØRER

Kunnskapsutveksling kan skje gjennom deltakelse i forskningsprosjekter i samarbeid med eksterne aktører, eksterne innspill på forskningsstrategi, eksterne undervisere og studentoppgaver og formidling. Det er nettopp i samspillet med de eksterne universitet kan utnytte sine styrker. UiO har eienskap i to viktige aktører for kunnskapsutveksling, nemlig Inven2 og Forskningsparken, som kan utnyttes enda bedre. Finansieringsskildene kobler i økende grad forskning og innovasjon, samt internasjonalsisering. Det er behov for å bedre utnytte denne muligheten og søke flere forskningsprogrammer hos ulike finansieringskilder som Forskningsrådet, Horizon 2020 og næringslivet.

TILTAK:

7. Øke samarbeidet med næringsliv, instituttsektor og offentlig sektor

- 7.1. I tråd med tiltaket om at fakultetene skal definere hva innovasjon innebærer for deres enheter skal det utvikles en plan med mål for samarbeid og kunnskapsutveksling med eksterne aktører. *Ansvarlig: fakultetene*
- 7.2. UiO skal satse på og profilere Inven2 som sin kommersialiseringsaktør.
- 7.3. UiO og Forskningsparken skal sammen bygge kultur for og lage felles prosjekter for innovasjon og entreprenørskap blant studenter og ansatte.
- 7.4. Styrke samarbeidet med instituttsektoren med fokus på innovasjon. *Ansvarlig: fakultetene*
- 7.5. Styrke samarbeidet med Oslos ledende bedrifter og næringslivsklynger. *Ansvarlig: fakultetene*
- 7.6. Styrke samarbeidet om innovasjon med universitetets sykehusene i Helse Sør-Øst regionen, samt gjennom felles eienskap av Inven2. *Ansvarlig: FA og relevante fakultet*

7.7. UiO-ledelsen skal gjennomføre møter med de største selskapene og organisasjonene etter en plan som sikrer godt forarbeid og god oppfølging. *Ansvarlig: FA og relevante fakultet*

7.8. Vurdere hvordan det kan legges til rette for at UiO-ansatte kan utføre relevant konsulentarbeid for eksterne aktører.

7.9. Stimulere forskerne til å bli mer aktive brukere av de store nasjonale satsingsområdene, som for eksempel søke de Store programmene i Forskningsrådet. *Ansvarlig: fakultetene, FA bistår.*

7.10. Stimulere forskere til åpen publisering i henhold til UIOs Open Access-politikk, både gjennom avlevering og tilgjengeliggjøring i UIOs vitenarkiv og ved publisering i Open Access-tidsskrifter. *Ansvarlig: fakultetene*

8. Eksterne innspill på UIOs forskningsstrategier

- 8.1. Ved etablering av store satsinger, som for eksempel tverrfakultære satsingsområder, skal styrene også bestå av eksterne medlemmer fra næringsliv, organisasjon eller offentlig sektor. *Ansvarlig: FA*
- 8.2. UiO etablerer et pilotprosjekt med utvidet professor II rettet mot innovasjon. Se vedlagte forslag om "iProf". *Ansvarlig: OPA og FA*

SYNLIGGJØRE UIO SOM ET INNOVATIVT UNIVERSITET

Innovasjon må bli en tydelig del av UIOs profil og profileringsarbeid. Det er mange typer aktiviteter ved UIO som leder til innovasjon, men synliggjøringen er mangelfull. Økt synlighet er derfor et satsingsområde i handlingsplanen. Ledere, forskere og kommunikasjonsmedarbeidere må formidle relevansen av forskningsarbeidet til aktuelle målgrupper i samfunnet enda mer systematisk enn i dag.

TILTAK:

- 9. Bedre synliggjøring av UIOs bidrag til innovasjon**
 - 9.3.** Kartlegge de gode innovasjonshistoriene (både de indirekte og direkte) og profilere dem.
Ansvarlig: KA i samarbeid med fakultetene
 - 9.4.** Synliggjøre innovasjon og nyskaping på uio.no, hvor UIOs bidrag til innovasjon dokumenteres systematisk.
Ansvarlig: KA
 - 9.5.** Jevnlig levere innovasjonsnyheter til sentrale medier.
Ansvarlig: fakultetene i samarbeid med KA
 - 9.6.** Tilby flere mediekurs for forskere, og innlemme innovasjonsaspektet i kursene. *Ansvarlig: KA*
 - 9.7.** Synliggjøre og markedsføre UIOs vitenarkiv, hvor vitenskapelige artikler er tilgjengelig Open Access, for potensielle brukere. *Ansvarlig: FA og UB*
 - 9.8.** Formidle forskningsresultater med spesielt potensial for innovasjon til bransje- og etat-publikasjoner (næringsliv, helse, skole, alt etter hvilket innovasjonsområde som er aktuelt å synliggjøre).
Ansvarlig: KA i samarbeid med fakultetene

10. Bedre koordinering internt ved UIO for å øke samspeillet med eksterne aktører

10.1. Forbedre koordineringen av kontakten med næringsliv og offentlig sektor, samt drive oppsøkende virksomhet for å fortelle om mulighet for samarbeid. I tillegg til fakultetene må det koordineres med Partnerforum, Senter for Entreprenørskap, Karrieresenteret og Invenz AS. (Forslag til modell må utarbeides).
Ansvarlig: FA i samarbeid med fakultetene

10.2. Videreutvikle nett-sidene "samarbeid med oss".
Ansvarlig: KA

Forsidefoto: © UiO/Hans Fredrik Asbjørnsen

Kunnskap forandrer alt

www.uio.no